

De aanpak na 26 januari 2021

Naar verwachting zal GS op 26 januari een Herindelingsontwerp vaststellen voor de fusie tussen Scherpenzeel en Barneveld per 1-1-2023. Dat is een belangrijke mijlpaal in het proces. Na deze mijlpalen zullen er nog meer volgen, waarbij ook een rol voor de provincie is weggelegd. Voor een deel betreft dit formele en wettelijke zaken, voor een deel betreft het door de Provincie zelf te kiezen en in te vullen aanpak. Om hierin meer richting te krijgen, hieronder een eerste aanzet voor de beschrijving van de (mogelijke) vervolgstappen in dit proces. Het gaat dan om:

- a) De uitvoering van de zienswijzeprocedure en de voorbereiding van besluitvorming over een Herindelingsadvies door PS.
- b) De voorbereiding en uitvoering van een proces om draagvlak voor het fusievoorstel te bevorderen en te toetsen.
- c) De uitvoering van het preventief financieel Arhi-toezicht.
- d) Begeleiding en belangenbehartiging rond het fusievoorstel in het verdere wetgevingsproces.
- e) De voorbereiding van de start van de nieuwe gemeente per 1-1-2023.

Zienswijzeprocedure en voorbereiding besluitvorming Herindelingsadvies

De Wet Arhi (artikel 8, lid 3-5) stelt de volgende kaders hiervoor:

- Burgemeester en wethouders leggen het herindelingsontwerp binnen twee weken na ontvangst gedurende acht weken ter inzage op de gemeentesecretarie. De terinzagelegging wordt bekendgemaakt. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan een ieder zijn zienswijze over het ontwerp kenbaar maken aan gedeputeerde staten.
- De gemeenteraden kunnen tot uiterlijk drie maanden na ontvangst van het herindelingsontwerp hun zienswijze kenbaar maken aan gedeputeerde staten.
- De herindelingsregeling of het herindelingsadvies wordt vastgesteld uiterlijk vier maanden na afloop van de termijn, bedoeld in het vierde lid. Een vastgesteld herindelingsadvies wordt aan Onze Minister gezonden. Van de vaststelling van een herindelingsregeling wordt aan Onze Minister mededeling gedaan.

Formeel kan GS na toezending van het HO aan de gemeentebesturen dus rustig afwachten welke zienswijzen worden ingediend. Wel moet rekening gehouden met een zeer korte periode voor verwerking van de zienswijzen en opstelling van het Herindelingsadvies. Het opstellen van het Herindelingsadvies kan eenvoudig zijn als de tekst zoveel mogelijk aansluit bij het Herindelingsontwerp. Bij vergaande wijzigingen (niet te verwachten) vraagt dit natuurlijk meer tijd. Tevens zal een zienswijzenrapportage met Nota van Beantwoording moeten worden opgesteld die als bijlage en onderlegger voor het Herindelingsadvies moeten worden.

Met PS zal tijdig een planning moeten worden gemaakt van aanlevering en behandeling van de stukken. Mogelijk wil PS nog een eigen hoorzitting houden, al of niet op locatie. Dit zal tijdig ingepland en geregeld moeten worden om tijdig tot besluitvorming te kunnen komen (uiterlijk 30 juni). Dit op grond van afspraken tussen IPO en BZK inzake tijdige aanlevering van Herindelingsadviezen. Getracht zal worden om uitstel naar 7 juli te krijgen voor aanlevering aan BZK.

Draagvlak voor fusievoorstel (bevorderen en toetsen)

Het Beleidskader Herindelingen stelt het criterium “draagvlak” als een van de belangrijkste toetsingsgronden voor een fusievoorstel. En daar waar draagvlak niet vanzelfsprekend en breed is (en dat geldt haast per definitie bij een provinciaal voorstel) dient er zichtbaar en duidelijk te zijn wat er aan inspanning geleverd is om tot draagvlak te komen. Te verwachten is dat ook de fracties in PS dit als een belangrijk toetspunt zullen nemen. Er zullen dus activiteiten moeten worden ontwikkeld om draagvlak voor het fusievoorstel te bevorderen en om dit actief te toetsen. De voorbereiding en uitvoering van zo’n draagvlakcampagne vraagt al op korte termijn aandacht, omdat die in ongeveer dezelfde periode moet worden uitgevoerd en afgerond als de zienswijzeperiode (februari-april).

Preventief financieel Arhi-toezicht

De Wet Arhi bepaalt in artikel 21:

Met ingang van de dag waarop een gemeente blijkens een herindelingsontwerp, een herindelingsadvies of een voorstel van wet in aanmerking komt om te worden opgeheven, behoeven de door gedeputeerde staten aangewezen besluiten van de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten de goedkeuring van gedeputeerde staten.

Voor de uitoefening van de preventief toezicht zal door de Provincie in overleg met de gemeenten een werkwijze/protocol moeten worden opgesteld. IBT heeft hierin een trekkende en uitvoerende rol. De voorbereiding hiervan is inmiddels gestart.

Het verdere wetgevingsproces

In het verdere wetgevingsproces (na vaststelling van het Herindelingsadvies) ligt de regie bij de Minister van BZK. De Wet Arhi geeft kaders en richtlijnen voor de verdere procedure en het is aan de Minister om dat invulling te geven. De Provincie heeft er belang bij om een ingediend fusievoorstel in een wetsvoorstel vertaald te zien en bij een positieve behandeling daarvan in de Tweede en Eerste Kamer. Om dit te bereiken zal naar verwachting een actieve informerende en belangenbehartigende rol moeten worden ingezet in de verschillende stappen van het proces. De periode tot het Herindelingsadvies moeten hiervoor al de basis leggen (inhoud fusievoorstel, draagvlakcampagne, bestuurlijk overleg etc.).

Ook de inzet van GS om – zo mogelijk samen met BZK en de beide gemeenten – tot een innovatief en bij de situatie passend model van kernenrepresentatie te komen, zal hierin ondersteunend kunnen zijn.

Vorbereiding op de vorming van de nieuwe gemeente

Artikel 79 van de Wet Arhi (lid 1 en 2) geeft aan:

- De besturen van de vóór de datum van herindeling bij een wijziging van de gemeentelijke indeling betrokken gemeenten dragen er in onderling overleg zorg voor dat de met het oog op de gewijzigde indeling met ingang van die datum te treffen voorzieningen tijdig worden voorbereid. Voorzieningen, de voorbereiding van de overgang van ambtenaren betreffende, zijn onderwerp van georganiseerd overleg met de centrales van verenigingen van ambtenaren en van overleg met de ondernemingsraden van de betrokken gemeenten.
- Gedeputeerde staten bevorderen de totstandkoming van het in het eerste lid bedoelde onderling overleg tussen de gemeenten.

De voorbereiding op een nieuwe gemeente is een veelomvattend en complex proces waar de meeste fusiegemeenten 1,5 tot 2 jaar voor de fusiedatum mee starten. Belangrijkste elementen van de voorbereiding zijn:

- Voorbereiding dienstverlening in nieuwe gemeente
- Organisatorische integratie en integratie systemen (ICT, werkprocessen, huisvesting e.d.)
- Voorbereiding personele gevolgen (o.a. sociaal plan, plaatsingsplan e.d.)
- Oplossen gevolgen voor gemeenschappelijke regelingen e.d.
- Voorbereiding overdracht projecten, werkvoorraad, dossiers
- Voorbereiding harmonisatie beleid, lokale regelgeving en werkprocessen
- Voorbereiding verkiezingen gemeenteraad en functioneren bestuursorganen per 1-1-2023

De zorgplicht voor de gemeentebesturen zoals geformuleerd in de Wet Arhi, geldt voor alle fusies ook als die niet-vrijwillig zijn. In die gevallen zal de bevorderende rol van GS dus extra nodig zijn. Hier zal in dit geval wel rekening gehouden moeten worden. Scherpenzeel zal mogelijk gestimuleerd moeten worden tot dit overleg, vanuit Barneveld is al aangedrongen op een faciliterende rol van de Provincie hierin. In het geval van Scherpenzeel spelen op korte termijn ook al enkele acute samenwerkingsissues (o.a. belastingen). Dus het overleg hierover zal in het belang van de

taakuitvoering en dienstverlening snel op gang moeten komen. De inrichting en vormgeving van de provinciale rol vraagt nog verdere aandacht.

Resumerend: de provinciale inzet na 26 januari 2021

De provinciale inzet na 26-1-2021 richt zich op het faciliteren en bevorderen van een positieve besluitvorming over het herindelingsvoorstel in alle verdere stappen van het proces tot 1-1-2023 en op het bevorderen en faciliteren van een optimale voorbereiding en start van de nieuwe gemeente per 1-1-2023. Belangrijkste aandachtsgebieden en activiteiten zijn:

- De uitvoering van de zienswijzeprocedure en de voorbereiding van besluitvorming over een Herindelingsadvies door PS (periode februari – juli 2021).
- De voorbereiding en uitvoering van een proces om draagvlak voor het fusievoorstel te bevorderen en te toetsen (periode februari -april 2021)
- De uitvoering van het preventief financieel Arhi-toezicht. (periode 26-01-2021 – 1-1-2023)
- Begeleiding en belangenbehartiging rond het fusievoorstel in het verdere wetgevingsproces (periode juli 2021 – september 2022)
- De ondersteuning van de voorbereiding van de start van de nieuwe gemeente per 1-1-2023 (periode februari 2021 – eind 2022).

Per aandachtsgebied dienen verdere uitwerkingen te worden gemaakt. Gekozen kan worden voor een nieuw op te stellen projectplan vanaf 26 januari 2021 met een samenhangende aanpak op deze elementen.